

This item is the archived peer-reviewed author-version of:

Recente ontwikkelingen inzake het taalgebruik in de randgemeenten: de afgelegde weg, afgesloten pistes en onbegane paden

Reference:

Bernaerts Jonathan.- Recente ontwikkelingen inzake het taalgebruik in de randgemeenten: de afgelegde weg, afgesloten pistes en onbegane paden
Tijdschrift voor bestuurswetenschappen en publiekrecht - ISSN 0040-7437 - 6(2022), p. 377-382
To cite this reference: <https://hdl.handle.net/10067/2040670151162165141>

Recente ontwikkelingen inzake het taalgebruik in de randgemeenten: de afgelegde weg, afgesloten pistes en onbegane paden

1. De regeling inzake het taalgebruik in de faciliteitengemeenten is het voorwerp van een langlopende politieke en juridische problematiek. Discussiepunten zijn de geldigheidsduur van een aanvraag tot gebruik van de faciliteiten, die voorzien zijn in de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (hierna: SWT)¹, en de desgevallende registratie van een dergelijke aanvraag. De algemene vergadering van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State ontwikkelt sinds 2014 een middenweg tussen de uiteenlopende interpretaties. Vijf arresten d.d. 22 september 2021 van de algemene vergadering bevatten een verdere verduidelijking van deze positie inzake het taalgebruik in bestuurszaken in de randgemeenten, meer bepaald inzake de registratie van de aangegeven taalvoorkeur.² De Raad van State hernam in deze arresten ook zijn standpunt ten aanzien van het verzoek tot een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof over de verenigbaarheid met de Grondwet van de relevante artikelen van de SWT in de interpretatie ervan door de algemene vergadering. Deze noot contextualiseert de arresten van 22 september 2021 en duidt hun belang door vooruit te blikken op eventuele volgende etappes.

I. Feiten

2. Als onderdeel van de zesde staatshervorming werd de algemene vergadering van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State bevoegd in een bijzondere procedure³ voor administratieve geschillen in de randgemeenten. Binnen deze procedure, ontwikkelde de algemene vergadering in twee arresten in 2014 de interpretatie dat inwoners van de randgemeenten per brief het gebruik van de taalfaciliteiten voorzien in de SWT kunnen aanvragen voor een redelijke termijn van vier jaar.⁴ De Raad van State kwam tot deze conclusie, daar hij oordeelde dat er een evenwicht moest worden gevonden tussen enerzijds de voorrangstatus van het Nederlands in de randgemeenten (art. 4 Gw.), en de wil van de Grondwetgever en van de bijzondere wetgever ter bevestiging van het eentalige karakter van het Nederlandse taalgebied, en anderzijds de rechten van inwoners in de randgemeenten om het Frans te gebruiken in hun contacten met plaatselijke diensten in deze gemeenten (art. 25, 26, 28 en 30 SWT).⁵

3. Schorsings- en vernietigingsarresten in 2017⁶, 2018⁷ en 2019⁸ bevestigden de interpretatie vervat in de twee arresten uit 2014. De latere arresten verduidelijkten de modaliteiten en de uitwerking van de lijn aangenomen door de algemene vergadering. Zo kan een inwoner van een randgemeente alleen door middel van een brief de wens aangeven om gedurende een redelijke termijn in het Frans te worden bediend door de plaatselijke diensten in zijn of haar gemeente.⁹ Deze plaatselijke diensten mogen hierbij noch wervend optreden, noch de pleitbezorger zijn van deze rechten; ze behoren essentieel lijdzaam en receptief te blijven.¹⁰

4. De middenweg die de algemene vergadering van de Raad van State ontwikkelde sinds 2014 werd nadien niet gevolgd in een arrest van het Hof van Cassatie. Een Franstalige kamer van dit Hof oordeelde in 2018 dat een particulier slechts eenmaal om taalfaciliteiten

hoeft te verzoeken, daar (de geldigheidsduur van) een dergelijk verzoek niet in de tijd wordt beperkt.¹¹

5. Terwijl de Raad van State zijn positie bevestigde en ontwikkelde, gaven de Vlaamse Regering¹² en de bevoegde Vlaamse minister¹³ aan deze interpretatie niet te volgen en vast te houden aan de interpretatie vervat in de zogenaamde omzendbrieven Peeters en Martens¹⁴ alsook in de latere zogenaamde omzendbrieven Keulen en Bourgeois.¹⁵ De omzendbrieven Peeters en Martens stellen voorop dat de taalfaciliteiten elke keer opnieuw moeten worden aangevraagd door een particulier gevestigd in een faciliteitengemeente in het Nederlandse taalgebied. Het is evident dat een taalvoorkeur die keer op keer moet worden aangegeven niet hoeft te worden geregistreerd. Deze zienswijze werd onlangs, zij het voor de uitspraak in de besproken arresten van de Raad van State van 2021, bevestigd in een vernietigingsbeslissing van de gouverneur van Vlaams-Brabant.¹⁶

6. De schepencolleges en gemeentebesturen van Sint-Genesius-Rode, Drogenbos en Wezembeek-Oppem grepen de arresten van de Raad van State van 2014 echter aan om een systeem voor de registratie van de taalvoorkeur in het Rijksregister in te voeren. Daarnaast besliste de gemeenteraad van Sint-Genesius-Rode om de oproepingsbrieven voor de verkiezingen in 2018 en in 2019 te verzenden volgens de eerder aangegeven taalkeuze van particulieren.

7. Daar de Vlaamse Regering vasthield aan haar interpretatie, werden de betreffende besluiten en beslissingen van deze schepencolleges en gemeenteraden door de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur vernietigd in 2017, 2018 en 2019. De vernietigingsmotieven stellen dat deze besluiten en beslissingen stroken met noch de voorrang van het Nederlands in het Nederlandse taalgebied (art. 4 Gw.), noch de interpretatie van de artikelen 25, 26, 28 en 30 SWT, zoals vervat in de vermelde omzendbrieven.

8. Voorts gaf de minister in de vernietigingsmotieven aan dat de overwegingen inzake de artikelen 25, 26, 28 en 30 SWT in de arresten ter zake van de algemene vergadering sinds 2014 behoren tot het obiter dictum van deze arresten, die niet met gezag van gewijsde worden bekleed.

II. Voorwerp van de beroepen en rechtsprobleem

9. Het voorwerp van de beroepen in de becommentarieerde arresten waren de vermelde vernietigingsbeslissingen van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur met betrekking tot de registratie van de taalvoorkeur¹⁷ en tot de oproepingsbrieven bij de verkiezingen in 2018 en 2019.¹⁸

10. De algemene inzet van de juridische discussie is beperkt tot de artikelen 25, 26, 28 en 30 SWT, en in het bijzonder tot de contacten geïnitieerd door het bestuur zonder dat de betrokken particulier specifiek om het gebruik van het Frans heeft verzocht. De mogelijkheid die een particulier wonende in een randgemeente heeft om in een contact met een plaatselijke dienst in een randgemeente het gebruik van het Frans te verzoeken voor een bepaalde mondelinge betrekking of voor een bepaald document in een procedure staat niet ter discussie.

11. Een specifieke inzet van de besproken arresten was of de door de algemene vergadering voorgestane interpretatie van de artikelen 25, 26 en 28 SWT ook van toepassing is op artikel 30 SWT. Dit artikel bepaalt het taalgebruik bij administratieve akten in de randgemeenten met kleine faciliteiten.¹⁹ Deze vraag is relevant gegeven het verschil in de

formulering betreffende de voorgeschreven talen voor de handelingen in het toepassingsgebied van de artikelen 25, 26 en 28 SWT (het gebruik van het Nederlands of het Frans) enerzijds en van artikel 30 SWT (het Nederlands, met de mogelijkheid om een vertaling in het Frans te verkrijgen) anderzijds.

12. Daarnaast verzocht de Vlaamse Regering de algemene vergadering opnieuw om een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen over de verenigbaarheid van de relevante artikelen van de SWT in de interpretatie gegeven door de algemene vergadering met artikelen 10 en 11 Gw. juncto artikel 4 Gw., indien zij haar interpretatie zou aanhouden.²⁰ De voorgestelde prejudiciële vraag stemt in grote mate overeen met een van de door het Vlaamse Gewest voorgestelde prejudiciële vragen bij de arresten in 2019.

III. Uitspraak

13. De Raad van State bevestigde aan de hand van een gelijklopende redenering zijn eerdere rechtspraak over de geldigheidsduur van de aangegeven taalvoorkeur van een inwoner in een randgemeente voor een redelijke termijn van vier jaar. De algemene vergadering stelde – nu ook in vernietigingsarresten – dat de redelijke termijn met zich meebrengt dat een of andere vorm van registratie van deze vierjarige termijn mogelijk moet zijn, en dat enige vorm van registratie van de per brief aangegeven voorkeur voor het Frans noodzakelijk voorkomt.²¹

De Raad volgde voorts de verzoekers dat de vernietigde beslissingen van de schepencolleges en gemeenteraden voorzien in een registratie van de taalvoorkeur in het Rijksregister (en niet in de bevolkingsregisters), en dat een verbod van registratie in het Rijksregister niet als vernietigingsmotief werd aangevoerd in de bestreden beslissingen.²² De vernietigingsmotieven stelden op dit punt immers dat de registratie van de taalaanhorigheid in strijd was met de omzendbrief-Bourgeois en met artikel 1 KB 16 juli 1992 ‘tot vaststelling van de informatie die opgenomen wordt in de bevolkingsregisters en in het vreemdelingenregister’.²³

14. De Raad van State stelde daarnaast dat de door hem voorgestane “interpretatie van de artikelen 25, 26 en 28 [SWT] niet onverenigbaar [is] met artikel 30 [SWT], noch maakt ze dat artikel zinledig”. De interpretatie van de artikelen 25, 26 en 28 SWT stelt volgens de Raad niet vrij van de naleving van artikel 30 SWT, eerste lid, eerste zin SWT.²⁴

15. De Raad van State oordeelde ten slotte dat er geen reden was om de geformuleerde prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof voor te leggen. De algemene vergadering stelde dat de bijzondere wetgever haar in het bijzonder de bevoegdheid heeft gegeven om “de administratieve geschillen te behandelen met betrekking tot de zes randgemeenten en de natuurlijke personen of rechtspersonen die er gevestigd zijn”.²⁵ Voorts argumenteerde zij dat de parlementaire voorbereiding bij de herziening van artikel 160 Gw. in 2012 aangeeft dat de Grondwetgever niet louter de bevoegdheid van de algemene vergadering in deze materie heeft verankerd, maar ook “de keuzes die voortvloeien uit die bepalingen [zich] heeft eigen gemaakt”.²⁶ De door de algemene vergadering voorgestane interpretatie is volgens haar de uitoefening van de bevoegdheid die “speciaal aan de algemene vergadering van de afdeling Bestuursrechtspraak – en niet aan enige andere rechter – werd toevertrouwd [...] met het oog op een effectieve beëindiging van de herhaalde betwistingen ter zake”.²⁷

Aldus was het volgens de Raad van State niet nodig om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof over zijn invulling van de toepasselijke bepalingen van de SWT, die hij gaf via een aan hem specifiek toevertrouwde bevoegdheid.²⁸

16. Het advies van de auditeurs was in de voorliggende vijf zaken andersluidend met betrekking tot het verzoek tot een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof. Volgens de auditeurs werd bij de beoordeling van de middelen een bepaalde interpretatie gegeven aan de relevante bepalingen van de SWT en kon aan de verwerende partij moeilijk het nut worden ontzegd van een prejudiciële vraag over de grondwettelijkheid van de geïnterpreteerde normen. Voorts werd volgens de auditeurs de door de algemene vergadering ontwikkelde interpretatie van de relevante bepalingen van de SWT nog niet getoetst door het Grondwettelijk Hof en bleek voor hen niet op evidente wijze waarom de door de verwerende partij voorgehouden en te vergelijken categorieën van personen zich niet laten vergelijken.

IV. Analyse

17. De arresten van de algemene vergadering bevestigen opnieuw de eerder aangenomen interpretatie inzake het taalgebruik in de randgemeenten. Deze arresten gaan in noch op de interpretatie van artikel 23 SWT inzake het taalgebruik in binnendiensten in plaatselijke diensten gevestigd in de randgemeenten noch op het taalgebruik in de taalgrensgemeenten. De arresten nemen ook geen expliciete positie in ten aanzien van het vermelde arrest van het Hof van Cassatie.²⁹

18. Door de bevestiging van zijn eerdere rechtspraak op enkele specifieke punten in deze vernietigingsarresten, sluit de Raad van State enkele argumentatielijnen van de Vlaamse Regering. Het spreekt voor zich dat deze arresten van 2021 niet kunnen worden afgedaan als louter schorsingsarresten. Bovendien staat het ons voor dat het minstens moeilijker – nagenoeg onmogelijk – is om de overwegingen in de besproken arresten inzake de artikelen 25, 26, 28 en 30 SWT louter als obiter dictum te beschouwen. De vernietigingsmotieven vervat in de bestreden beslissingen, die sterk waren gebaseerd op een andere interpretatie van de relevante bepalingen van de SWT, werden door de Raad immers niet deugdelijk geacht.³⁰

19. Niettegenstaande de bevestiging van de eerdere interpretatie, zijn er enkele specifieke punten bij de besproken arresten aan te stippen, namelijk de feitelijke invulling van de door de Raad van State voorgestane modaliteiten bij de registratie van de taalvoorkeur, zijn interpretatie van artikel 30 SWT en de beoordeling van het verzoek tot een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

A. Registratie van de taalvoorkeur

20. De Raad van State verduidelijkte in deze vernietigingsarresten dat “een of andere vorm van registratie van de vier jaar geldende taalvoorkeur mogelijk moet zijn” en “enige vorm van registratie van de bij brief gemelde taalvoorkeur voor het Frans logisch noodzakelijk voorkomt”.³¹ Op het punt van de registratie van de taalvoorkeur geeft de Raad ook aan wat de vernietigingsmotieven in de bestreden beslissingen niet doen, namelijk een verbod op registratie in het Rijksregister of daden van taalproselitisme door plaatselijke diensten in de randgemeenten aanvoeren.

De feiten zoals weergegeven in de voorliggende arresten leiden echter tot twijfel aangaande de verenigbaarheid van de houding van de betrokken plaatselijke diensten bij het opzetten van het systeem van taalregistratie met de modaliteiten voorgestaan door de algemene vergadering. De algemene communicatie door de plaatselijke diensten in de randgemeenten via hun website en het gemeentelijk informatieblad lijkt weliswaar te stroken met de

modaliteiten vermeld in de arresten van de algemene vergadering. Dit is echter twijfelachtig voor een huis-aan-huisbericht via de post en in het bijzonder voor “taalkeuzeformulieren” en de mogelijkheid in het systeem om “pro-actief herinneringsbrieven te maken vanuit het register”.

21. De Raad van State stelde inderdaad opnieuw dat “door rechtstreeks en individueel een typebrief of een herinneringsbrief te richten tot de inwoners waarmee zij ertoe aangespoord of uitgenodigd worden om een keuze voor het Frans te doen of te hernieuwen, een daad van taalproselitisme uit[maakt] die zich niet laat verenigen met het eentalige karakter van het Nederlandse taalgebied.”³² Proselitisme of bekeringsijver wordt veelal gebruikt met betrekking tot religieus gemotiveerde praktijken, de algemene vergadering gebruikt taalproselitisme om te verwijzen naar daden die aanzetten tot het gebruik van een bepaalde taal, bijvoorbeeld door wervend op te treden.

De vernietigingsmotieven van de bestreden beslissingen lijken hier niet te zijn op ingegaan, daar ze eerder gebaseerd zijn op een principiële andere interpretatie van de betreffende artikelen van de SWT, en niet impliciet of in ondergeschikte orde aanknopen met (een deel van) de modaliteiten voorgestaan door de Raad van State.

B. Artikel 30 SWT

22. De algemene vergadering ging in de voorliggende arresten voorts slechts summier in op de specificiteit van artikel 30 SWT. Terwijl de interpretatie van de artikelen 25, 26 en 28 SWT zoals vervat in de eerdere arresten toelaat om de toepasselijke handeling in het Nederlands of het Frans te stellen, lijkt de Raad in deze arresten aan te geven dat de akten in de randgemeenten met kleine faciliteiten voor de particulieren die dit wensen voor een termijn van vier jaar worden gesteld in het Nederlands met een gewaarmerkte vertaling in het Frans die de waarde van uitgifte of van gelijkkluidend afschrift heeft. De algemene vergadering schijnt aldus te bevestigen dat de akten zelf in Sint-Genesius-Rode en Wezembeek-Oppem niet in het Frans kunnen worden gesteld, maar eveneens aan te duiden dat de specificiteit van artikel 30 SWT geen invloed heeft op de (modaliteiten inzake de) registratie van de taalvoorkeur.

C. Prejudiciële vraag

23. In het licht van het andersluidende advies van de auditeurs, staan we ook stil bij de beoordeling door de algemene vergadering van de voorgestelde prejudiciële vraag, al valt een inhoudelijke analyse van de voorgestelde vraag buiten het bestek van deze noot.³³

24. Een verzoek tot prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof over de relevante bepalingen inzake het taalgebruik in de randgemeenten, in de interpretatie van de algemene vergadering, werd reeds beoordeeld door de Raad van State bij de arresten in 2019. Het Vlaamse Gewest verzocht in die zaken om twee prejudiciële vragen aan het Grondwettelijk Hof te stellen.³⁴ De Raad van State oordeelde in de arresten in 2019 dat beide vragen op een foute permissie steunden en dat ze beoogden de grondwettigheid van de rechtspraak van de Raad van State ter discussie te stellen. De eerste voorgestelde vraag in die zaken, aangaande de overeenstemming van de relevante bepalingen van de SWT, in de door de algemene vergadering voorgestane interpretatie, met de artikelen 10 en 11 Gw. in samenhang gelezen met art. 4 Gw., miste bovendien de nodige precisie volgens de algemene vergadering.³⁵

25. De weigering van het verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof door de algemene vergadering in de becommentarieerde arresten hoeft aldus enerzijds niet te verbazen in het licht van de arresten in 2019.³⁶ Anderzijds werd in de verslagen van de auditeurs in 2020 in de voorliggende zaken geadviseerd om wel in te gaan op het verzoek tot een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof. De auditeurs knoopten in hun verslagen aan bij de pertinentie van de vraag en enkele mogelijke uitzonderingen op de verplichting tot het stellen van een prejudiciële vraag. Ze stelden dat de recent ontwikkelende interpretatie nog niet werd voorgelegd aan het Grondwettelijk Hof en ze vonden niet dadelijk een evidente onvergelykbaarheid van de voorgehouden en te vergelijken categorieën.

26. Vanuit de algemene rechtspraak van de Raad van State bij de beoordeling van verzoeken tot prejudiciële vragen, staat het ons voor dat de Raad van State in de voorliggende arresten oordeelt dat de voorgestelde prejudiciële vraag beoogt de grondwettelijkheid van de invulling van zijn opdracht oftewel zijn rechtspraak te laten beoordelen.³⁷ Deze motivering ligt deels in lijn met de beoordeling van de verzoeken tot prejudiciële vragen in de arresten in 2019.

27. In de voorafgaande motivering verwijst de algemene vergadering naar de zesde staatshervorming. De vermelde passage in de voorliggende arresten dat de Grondwetgever “de keuzes die voortvloeien uit die bepalingen [zich] heeft eigen gemaakt” gaat terug op de toelichting bij het voorstel tot wijziging van artikel 160 Gw. die aangeeft dat “de voorgestelde grondwetstekst tot gevolg [heeft] dat de grondwetgever zich akkoord verklaart met de door de wetgever gemaakte keuzes en dat de andere grondwettelijke beginselen deze keuzes niet in de weg staan”.³⁸ Het Grondwettelijk Hof stelde op basis van de toelichting bij het voorstel tot wijziging van artikel 160 Gw. dat “de Grondwetgever niet enkel beoogde voor te schrijven dat de wijziging van de bepalingen betreffende de algemene vergadering van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in de toekomst bij bijzondere meerderheidswet dient te geschieden, maar dat hij zich tevens de keuzes die voortvloeien uit die bepalingen, eigen heeft gemaakt.”³⁹ De Raad van State lijkt uit de toelichting en de arresten van het Grondwettelijk Hof af te leiden dat de Grondwetgever zich als het ware ook akkoord heeft verklaard met zijn jurisprudentiële interpretatie van de betreffende artikelen van de SWT.⁴⁰ In een andere aangehaalde passage stelt de Raad van State dat de bevoegdheid om kennis te nemen van geschillen op vraag van personen gevestigd in de randgemeenten “aan de algemene vergadering van de afdeling Bestuursrechtspraak – en niet aan enige andere rechter – werd toevertrouwd”.⁴¹

28. Het komt inderdaad in beginsel toe aan de bevoegde rechtscolleges om de SWT te interpreteren en het Grondwettelijk Hof toetst geen rechtspraak of concrete arresten aan de Grondwet.⁴² Het door de algemene vergadering geïdentificeerde wezenlijke doel van de voorgestelde prejudiciële vraag, een toetsing van de rechtspraak van de algemene vergadering door het Grondwettelijk Hof, blijkt niet expliciet uit de formulering van de voorgestelde vraag.⁴³ Het valt onzes inziens niet uit te sluiten op basis van eerdere rechtspraak dat het Grondwettelijk Hof zich wel bevoegd zou hebben geacht om de voorgestelde prejudiciële vraag te beantwoorden, zij het zonder dat we hier kunnen ingaan op de eventuele inhoudelijke strekking van een dergelijk antwoord.

29. De voorliggende arresten sluiten voorts niet uit dat het Grondwettelijk Hof in de toekomst na een prejudiciële vraag van een rechtscollege, niet noodzakelijk de Raad van State, in een tweeledig dictum een grondwetsconforme interpretatie van de relevante bepalingen van de SWT zou aangeven naast de interpretatie voorgestaan door het verwijzende rechtscollege.

D. Definitieve beslechting van het conflict?

30. Het (interpretatie)conflict over het taalgebruik in de faciliteitengemeenten is door deze arresten niet noodzakelijk volledig uitgeklaard. Zo blijft de vraag hoe de Raad van State de redelijke termijn voor de geldigheid van een aanvraag ziet en of er ruimte is om de vierjarige termijn te verlengen of te verkorten.⁴⁴ Het is duidelijk dat een termijn die neerkomt op een vereiste om elke keer opnieuw de taalvoorkeur aan te geven of die een registratie voor het leven inhoudt niet redelijk zal worden geacht door de Raad van State, maar de arresten van de algemene vergadering na 2014 houden niet noodzakelijk een oordeel in over een termijn van twee, drie of zes jaar. De Raad van State zal dergelijke termijnen beoordelen in het licht van het vereiste evenwicht tussen de voorrang van de taal van het gebied (art. 4 Gw.) en de rechten vervat in de betreffende artikelen van de SWT.⁴⁵

31. Voorts moet er worden gewezen op de grenzen van het toepassingsgebied van de door de Raad van State voorgestane interpretatie. Zoals reeds aangegeven, vallen een aantal faciliteitengemeenten en een aantal soorten handelingen (vooralsnog) buiten dit toepassingsgebied.⁴⁶ Het is ook niet volstrekt duidelijk hoe andere diensten dan de gemeentelijke diensten in de randgemeenten, zoals andere plaatselijke diensten en gewestelijke diensten, de redelijke termijn kunnen of moeten implementeren.

Wel is het zo dat indien een Nederlandstalige kamer van de Raad van State zich in de toekomst zou moeten uitspreken over het taalgebruik in een taalgrensgemeente gelegen in het Nederlandse taalgebied, ze niet zomaar voorbij zal kunnen gaan aan de interpretatie gevolgd door de algemene vergadering. Dit is eens te meer zo voor het taalgebruik bij akten in de taalgrensgemeenten, daar de wetgever heeft gesteld dat de toepasselijke regeling identiek is aan deze voor het taalgebruik in de randgemeenten met kleine faciliteiten zoals vervat in artikel 30 SWT.⁴⁷

32. Zonder vooruit te lopen op feitelijke en politieke ontwikkelingen, valt het niet uit te sluiten dat de Vlaamse Regering soortelijke beslissingen uit de randgemeenten in de toekomst zou vernietigen met motieven op basis van daden van taalproselitisme gesteld door plaatselijke diensten in de randgemeenten.⁴⁸ Gelet op de mogelijke juridische en feitelijke ontwikkelingen, is het doek aldus nog niet gevallen over de discussie inzake het taalgebruik in de randen andere faciliteitengemeenten.

Jonathan BERNAERTS⁴⁹

Postdoctoraal onderzoeker KU Leuven, onderzoekseenheid Publiekrecht

Vrijwillig medewerker, Universiteit Antwerpen, onderzoeksgroep Overheid en Recht

Noten:

1. Gec.Wet op het gebruik van de talen in bestuurszaken, BS 2 augustus 1966.

2. RvS 22 september 2021, nr. 251.570, Sint-Genesius-Rode; RvS 22 september 2021, nr. 251.571, Drogenbos; RvS 22 september 2021, nr. 251.572, Wezembeek-Opem; RvS

22 september 2021, nr. 251.573, Sint-Genesius-Rode; RvS 22 september 2021, nr. 251.574, Sint-Genesius-Rode.

3. Voor de cumulatieve voorwaarden, zie art. 93 RvS-Wet.

4. RvS 20 juni 2014, nr. 277.775, Caprasse; RvS 20 juni 2014, nr. 227.776, Thiéry.

5. RvS 20 juni 2014, nr. 277.775, Caprasse, 15.2.

6. RvS 30 januari 2017, nr. 237.211, Thiéry; RvS 30 januari 2017, nr. 237.209, Van Hoobrouck D'Aspre.

7. RvS 17 mei 2018, nr. 241.512, Sint-Genesius-Rode; RvS 17 mei 2018, nr. 241.513, Drogenbos; RvS 17 mei 2018, nr. 241.514, Wezembeek-Oppem.

8. RvS 2 juli 2019, nr. 245.052, Rolin; RvS 2 juli 2019, nr. 245.053, Petit; RvS 2 juli 2019, nr. 245.054, Calmeyn; RvS 2 juli 2019, nr. 245.055, Ghequiere.

9. RvS 20 juni 2014, nr. 277.775, Caprasse, 15.2.

10. RvS 17 mei 2018, nr. 241.512, gemeente Sint-Genesius-Rode, 23.

11. Cass. 6 december 2018, nr. C.18.032.F. Zie J. VELAERS, De Grondwet: Een Artikelsgewijze Commentaar, I, Brugge, die Keure, 2019, artikel 4, 99, nr. 29; T. MOONEN en P. CANNOOT, "Cassatie Legt Bommetje Onder Compromis Rond Taalfaciliteiten", Juristenkrant 30 januari 2019, 1; D. RENDERS, D. DE VALKENEER en K. POLET, "L'emploi des langues en matière administrative dans les communes périphériques: un dialogue de sourds", RCJB 2021, 760-761, nr. 62.

12. Regeerakkoord Vlaamse Regering, 2019-2024, 191 beschikbaar via <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/31741>.

13. Vgl. Vr. en Antw. VI.Parl., Vr. nr. 592, 21 januari 2019 (C. JANSSENS, antw. L. HOMANS); Vr. en Antw. VI.Parl., Vr. nr. 774, 13 februari 2019 (C. VAN EYKEN, antw. L. HOMANS); Vr. en Antw. VI.Parl., Vr. nr. 2199, 8 mei 2020 (K. SLOOTMANS, antw. B. SOMERS).

14. Omz. BA 97/22, Taalgebruik in gemeentebesturen in het Nederlandse taalgebied, 16 december 1997 (Omz.-Peeters); Omz. WE 1998/01, Taalgebruik in de OCMW's van het Nederlandse taalgebied, 3 februari 1998 (Omz.-Martens).

15. Omz. BA-2005/3 betreffende het taalgebruik in de gemeente- en O.C.M.W.-besturen en in de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (interpretatie en gevolgen van de arresten van de Raad van State van 23 december 2004), 8 juli 2005, 5-6 (Omz.-Keulen); Omz. BB 2010/03, Verbod op registratie van taalvoorkeur, 7 mei 2010 (Omz.-Bourgeois).

16. B.Gouv. Vlaams-Brabant 5 mei 2021 houdende de vernietiging van de beslissing van de gemeenteraad van Kraainem van 30 maart 2021 betreffende taalregistratie: bijhouden, gebruik en bekendmaking gemeentelijk register met de taalvoorkeur van de inwoners, onuitg.

17. RvS 22 september 2021, nr. 251.570, Sint-Genesius-Rode; RvS 22 september 2021, nr. 251.571, Drogenbos; RvS 22 september 2021, nr. 251.572, Wezembeek-Oppem.

18. RvS 22 september 2021, nr. 251.573, Sint-Genesius-Rode; RvS 22 september 2021, nr. 251.574, Sint-Genesius-Rode.

19. De randgemeenten kunnen worden opgedeeld in grote (Drogenbos, Kraainem, Linkebeek en Wemmel) en kleine (Sint-Genesius-Rode en Wezembeek-Oppem) faciliteiten, aangezien er een licht afwijkende regeling geldt in beide categorieën.

20. De Vlaamse Regering verzocht in vier van de voorliggende zaken de volgende prejudiciële vraag voor te leggen aan het Grondwettelijk Hof (en een licht afwijkende variant in de vijfde zaak, RvS 22 september 2021, nr. 251.574, Sint-Genesius-Rode): "[s]chenden de artikelen 25, 26, 28 en 30 van de bestuurstaalwet in de interpretatie dat de inwoners van de gemeenten omschreven in artikel 7 van [de] bestuurstaalwet ten eeuwigden dage kunnen kiezen voor een andere taal dan het gebruik van het Nederlands, namelijk gebruik van het Frans, onder de enkele voorwaarde die keuze om de vier jaar te herhalen, artikel 4 van de Grondwet juncto de artikelen 10 en [11] van de Grondwet, gezien dit strekt tot een volstrekt andere behandeling van deze inwoners van de gemeenten omschreven in artikel 7 van [de] bestuurstaalwet ten aanzien van de andere inwoners van het Nederlandse taalgebied die wonen in de andere gemeenten van het Nederlandse taalgebied en ten aanzien van de inwoners van andere taalgebieden, die allen zonder meer de taal van het taalgebied dienen te gebruiken?"

21. RvS 22 september 2021, nr. 251.570, Sint-Genesius-Rode, 15-16.

22. RvS 22 september 2021, nr. 251.570, Sint-Genesius-Rode, 17.

23. Zie art. 1 KB 16 juli 1992 tot vaststelling van de informatie die opgenomen wordt in de bevolkingsregisters en in het vreemdelingenregister, BS 15 augustus 1992.

24. RvS 22 september 2021, nr. 251.570, Sint-Genesius-Rode, 13.

25. RvS 22 september 2021, nr. 251.570, Sint-Genesius-Rode, 23.

26. RvS 22 september 2021, nr. 251.570, Sint-Genesius-Rode, 23.

27. RvS 22 september 2021, nr. 251.570, Sint-Genesius-Rode, 24.

28. RvS 22 september 2021, nr. 251.570, Sint-Genesius-Rode, 23-25.

29. Cass. 6 december 2018, nr. C.18.032.F.

30. RvS 22 september 2021, nr. 251.570, Sint-Genesius-Rode, 18.

31. RvS 22 september 2021, nr. 251.570, Sint-Genesius-Rode, 15-16.

32. RvS 22 september 2021, nr. 251.570, Sint-Genesius-Rode, 16.

33. M. NATUS, "De interpretatie van de bestuurstaalwet in de randgemeenten: de recente rechtspraak van de Raad van State kritisch bekeken en een voorstel tot alternatief", CDPK 2019, 13-24, nrs. 36-88; D. RENDERS, D. DE VALKENEER en K. POLET, "L'emploi des langues en matière administrative dans les communes périphériques: un dialogue de sourds", RCJB 2021, 784-795, nrs. 111-120.

34. RvS 2 juli 2019, nr. 245.052, Rolin, 4.

35. RvS 2 juli 2019, nr. 245.052, Rolin, 16.5. 36. RvS 2 juli 2019, nr. 245.052, Rolin, 16.1-16.6.

37. Het lijkt ons eerder onwaarschijnlijk dat de beoordeling van de Raad van State zou wijzen op een mogelijke impliciete uitzondering na de zesde staatshervorming op de verplichting tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof. Een dergelijke beoordeling zou gevolgen kunnen hebben voor toekomstige verzoeken tot een

prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof in zaken betreffende andere administratieve geschillen die door de algemene vergadering worden behandeld, indien aan de cumulatieve voorwaarden vervat in artikel 93, § 1 RvS-Wet is voldaan, maar die niet gerelateerd zijn aan haar interpretatie inzake de vierjarige termijn.

38. Voorstel tot herziening van artikel 160 van de Grondwet, Toelichting, Parl.St. Senaat, 2011-2012, nr. 1564/1, 1-2 (onze cursivering).

39. GwH 3 april 2014, nr. 57/2014, B.6.2; GwH 3 april 2014, nr. 58/2014, B.6.2.

40. Vgl. M. NATUS, "De interpretatie van de bestuurstaalwet in de randgemeenten: de recente rechtspraak van de Raad van State kritisch bekeken en een voorstel tot alternatief", CDPK 2019, 15, nr. 45.

41. RvS 22 september 2021, nr. 251.570, Sint-Genesius-Rode, 24.

42. Zie ook J. SMETS en F. DEBAEDTS, Prejudiciële vragen aan het Grondwettelijk Hof, Mechelen, Kluwer, 2016, 100, nr. 107 en 106, nr. 183 (met verwijzingen naar de rechtspraak van de Raad van State en het Grondwettelijk Hof).

43. Zie ook J. SMETS en F. DEBAEDTS, Prejudiciële vragen aan het Grondwettelijk Hof, Mechelen, Kluwer, 2016, 107, nr. 187.

44. Vgl. M. NATUS, "De interpretatie van de bestuurstaalwet in de randgemeenten: de recente rechtspraak van de Raad van State kritisch bekeken en een voorstel tot alternatief", CDPK 2019, 14, nr. 38.

45. Zie randnr. 2.

46. Zie randnr. 17.

47. Ontwerp van wet op het gebruik van de talen in bestuurszaken, Verslag namens de commissie voor de Binnenlandse Zaken en het Openbaar Ambt (H. DE STEXHE), Parl.St. Senaat 1962-1963, nr. 304, 16. Zie randnr. 21.

48. Vgl. randnr. 20-21.

49. De auteur wenst de peer-reviewers te danken voor hun nuttige opmerkingen bij de totstandkoming van deze noot.